

דף בנושא דמנציה עבור עובדות סוציאליות

מהו קיהיון?

"דמנציה" - או המונח העברי "קיהיון" - הוא קובץ של תסמינים המצביעים על פגיעה בתפקודי המוח הגבוהים (בעיות זיכרון, שפה, יוזמה, זיהוי, תפיסה שיפוט), שינויים התנהגותיים וירידה תפקודית. ישנן מחלות רבות הגורמות לקיהיון. המוכרת והשכיחה מבניהן היא מחלת אלצהיימר, אולם קיימות מחלות נוספות המובילות לקיהיון כפי שיפורט בהמשך.

בדרך כלל הסימפטומים של קיהיון מחמירים עם הזמן. אופי הסימפטומים וקצב השתנותם שונים במחלות השונות ומאדם לאדם, אך עם התקדמות המחלה החולה יתקשה יותר ויותר בביצוע פעילויות יומיומיות, ועם הזמן ייעשה תלוי לחלוטין באחרים. קיהיון בדרגת חומרה קשה עלול לגרום למצב בו החולה יהיה תשוש נפש.

סימפטומים של קיהיון

- אובדן יכולת הזיכרון לטווח קצר
- קושי במילוי מטלות מוכרות
- בעיות שפה ותקשורת
- קושי בהפעלת מכשירי בית
- פגיעה בזיהוי חפצים ובני אדם
- חוסר התמצאות במקום או בזמן
- שיפוט לקוי
- בעיות בחשיבה מופשטת
- שינויים במצב הרוח ובהתנהגות
- שינויים באישיות
- אובדן יוזמה

אומדן מספר החולים בארץ הוא כ-120 אלף.

חשיבות האבחון המוקדם

אבחון מוקדם חשוב ומוביל לטיפול נאות. ראשית יש לטפל בתסמונות הניתנות לטיפול. התרופות הקיימות היום ממתנות את הסתמנות המחלה ולעתים מאטות ומעכבות את התפתחותה. כל עיכוב בהזדקקות לתרופות הרגעה או בהכנסת עזרה הביתה או בהוצאת החולה מן הבית לאשפוז – הוא משמעותי.

<http://www.alz-il.net/for-family/120-importance-of-early-diagnosis>

דמנציה כמחלה של המשפחה

במחלות רבות בני המשפחה או בני הזוג הופכים להיות המטפלים העיקריים בחולה. עם זאת כתוצאה ממחלות הדמנציה מתקיימים תנאים ייחודיים שמקשים עוד יותר על בני המשפחה ובני הזוג. לא רק שחולה דמנציה עשוי לא להכיר תודה אלא הוא עשוי לסרב לקבל עזרה, להתנגד לטיפול ולהאשים את המטפל העיקרי שהוא רוצה לפגוע בו. בני משפחה של חולי דמנציה מתמודדים עם דילמות אתיות רבות כאשר מצד אחד הם מעוניינים לשמור על בטיחות החולה ומצד שני הם מעוניינים לשמר את עצמאותו. פעמים רבות בני המשפחה נאלצים לקבל החלטות עבור החולה כאשר הם אינם יודעים מהו רצונו.

תהליך התמודדות של מטפל בחולה דמנציה:

הטיפול בחולה דמנציה הוא מורכב ועשוי לעורר מגוון רגשות ודרכי התמודדות בקרב המטפל העיקרי:
<http://www.alz-il.net/tips/440-stagesofdealing>

התמודדות עם התנהגויות מאתגרות:

אצל חלק מחולי אלצהיימר ודמנציה מופיעות התנהגויות מאתגרות כגון: שוטטות, החבאה של חפצים, האשמות אצל חלק מחולי אלצהיימר ודמנציה מופיעות התנהגויות מאתגרות כגון: שוטטות, החבאה של חפצים, האשמות כלפי המטפל העיקרי ועוד. ניתן ללמוד על דרכים להתמודדות עם התנהגויות אלו באתר האינטרנט של עמותת עמדה:

<http://www.alz-il.net/tips>

מרפאות אבחון:

<http://www.alz-il.net/fot-patients/113-diagnosis>

קבוצות תמיכה של עמדה:

קבוצות התמיכה הפזורות ברחבי הארץ, הינן קבוצות של בני משפחה המטפלים באדם עם דמנציה בשלבים השונים. הקבוצות מאפשרות למשתתפים בהם ללמוד על המחלה ודרכי התמודדות עמה – גם מניסיונם של משתתפים אחרים ולעיתים גם מאנשי מקצוע שמתארחים בקבוצות. כמו כן, הן מאפשרות לחלוק בבעיות אישיות וללמוד מאחרים על פתרונות אפשריים שהיו יעילים עבורם. הקבוצות מהוות מקום בטוח ומוגן לדבר על דברים שאולי קשה לדבר עליהם במקומות אחרים בחופשיות ואוירה בטוחה ותומכת וזה מקל על תחושות קשות שמתעוררות באופן טבעי בעקבות הטיפול באדם עם דמנציה. לרשימת קבוצות התמיכה של עמדה:

<http://www.alz-il.net/support-groups/211-family>

פרויקט ליווי וטיפול פרטני:

תפיסה השרות היא שבכדי לטפל טוב באדם עם דמנציה דרוש יותר מכן משפחה אחד. ככל שבן המשפחה המטפל העיקרי מרגיש שיש לו מערכת תמיכה טובה יותר, כך יורד עומס הטיפול וגם מצבו של האדם עם הדמנציה טוב יותר. מדובר ב-4-6 מפגשים בני שעה וחצי עם איש מקצוע – חלקם רק למטפל העיקרי וחלקם עם בני המשפחה הנוספים. מטרת הליווי הינה לתת ידע וכלים להתמודדות, כמו גם הרחבת התמיכה המשפחתית/ חברתית למטפל העיקרי. ולאחר ההתערבות הטיפולית יש המשך ליווי לפי הצורך עד שנתיים.

למידע נוסף:

<http://www.alz-il.net/activities/57-personal-therapy>

קו חם של עמדה:

העמותה מפעילה מרכז מידע, שתפקידו לאסוף את המידע הקשור למחלה ולנושאים משיקים לה, כגון זכויות, שירותים, מחקרים, ארגונים, מרכזי טיפול וכדומה.

*8889 מטלפון קווי של בזק או 03-5341274

קצבת סיעוד:

הביטוח הלאומי גמלת סיעוד למי שהגיע לגיל הפרישה והוא גר בבית, וזקוק לעזרת אדם אחר בביצוע פעולות היום-יום (להתלבש, להתרחץ, לאכול, להתהלך בבית וכיו"ב), או שהוא זקוק להשגחה בבית למען בטיחותו. הזכאי לגמלת סיעוד יבחר את השירותים המתאימים לו מתוך סל השירותים הקיים: טיפול

בזקן בביתו, ביקור של הזקן במרכז יום, אספקת מוצרי ספיגה, אספקת משדר מצוקה ושירותי כביסה. למידע נוסף:

https://www.btl.gov.il/benefits/Long_Term_Care/Pages/default.aspx

תעסוקה:

מרכזי יום

מרכזי היום הוקמו במטרה לספק שירותים ופעילויות המיועדים לזקנים מוגבלים ותשושי נפש, כדי לשפר את איכות חייהם ולהקל על העומס של בני משפחתם. זקנים המבקרים במרכז היום נהנים ממפגש עם גברים ונשים בני גילם, ומפעילויות שמטרתן להנעים את זמנם ולעודד אותם לעסוק בפעילויות חברתיות, גופניות, קוגניטיביות ויצירתיות. לאיתור מרכז יום:

<http://www.alz-il.net/wp-content/uploads/2014/09/%D7%9E%D7%93%D7%A8%D7%99%D7%9A-%D7%90%D7%9C%D7%A6%D7%94%D7%99%D7%99%D7%9E%D7%A8-2014-%D7%A7%D7%95%D7%91%D7%A5-%D7%A1%D7%95%D7%A4%D7%99.pdf>

פרויקט קשרים וכישורים של עמותת עמדה:

מתנדבי הפרויקט מבקרים בבית המשפחה ומעודדים את החולה לפעול בעזרת ערכת "פעילות לבריאות" זו ובה בעת מדריכים את בן המשפחה כיצד לפעול עם פרדתם מהחולה. המתנדבים עוברים הכשרה מקצועית מיוחדת ומקבלים הדרכה וליווי מקצועי לאורך כל הפעילות.

<http://www.alz-il.net/connections/219-project>

מידע משפטי:

המדריך לתכנון משפטי לקראת ובעת זקנה כולל הסברים ודוגמאות בתחום התכנון המשפטי הרפואי (הזכות למות בכבוד והימנעות מאפטרופסות); תכנון משפטי ברכוש וכספים (לרבות ייפויי כוח, מתנות, נאמנות, משכנתא הפוכה) ועוד. למידע נוסף:

<http://www.alz-il.net/wp-content/uploads/2014/07/%D7%9E%D7%93%D7%A8%D7%99%D7%9A-%D7%9C%D7%AA%D7%9B%D7%A0%D7%95%D7%9F-%D7%9E%D7%A9%D7%A4%D7%98%D7%99-%D7%9C%D7%A7%D7%A8%D7%90%D7%AA-%D7%94%D7%96%D7%A7%D7%A0%D7%94.pdf>